ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση



Γιατί ο Σοσιαλισμός παραμένει επίκαιρος και οφείλει να επικρατήσει διεθνώς εκθρονίζοντας τον καπιταλισμό

Του **Νάσου Θεοδωρίδη***

Κάθε λογικός άνθρωπος μπορεί εύκολα να αντιληφθεί ότι ο σημερινός ανεπτυγμένος καπιταλιστικός κόσμος κάθε άλλο παρά παράδεισος είναι για τους εργαζόμενους. Από τις ΗΠΑ μέχρι την Ιαπωνία, εκατομμύρια εργαζόμενοι αντιμετωπίζουν λιτότητα, περικοπές, απολύσεις, ξερίζωμα των κοινωνικών κατακτήσεων, αύξηση της φτώχειας. Οι καπιταλιστές παράλληλα, στρέφονται όλο και πιο πολύ στο γρήγορο και εύκολο κέρδος, δηλαδή στις εξαγορές και τις συγχωνεύσεις, στις υπηρεσίες, στο χρηματιστηριακό τζόγο και στις αγοραπωλησίες νομισμάτων, ενώ μεταφέρουν τις βιομηχανίες τους σε χώρες που δεν υπάρχουν εργατικά δικαιώματα, όπου μπορούν να παράγουν σε καθεστώς απάνθρωπης εκμετάλλευσης.

Κατά τη γνώμη μου, η μελέτη της μαρξιστικής κοσμοθεωρίας, υπό το φως των σημερινών δεδομένων και τις συνθήκες της εποχής, αλλά και απαλλαγμένης από κάθε είδος δογματισμού και μηχανιστικού υλισμού, είναι πάντα επίκαιρη και αποτελεί το θεωρητικό και ιδεολογικό υπόβαθρο στην πάλη μας για την ανατροπή του καπιταλισμού.

Στην εποχή που διανύουμε, η οποία αποτελεί περίοδο βαθιάς και παρατεταμένης δομικής κρίσης του καπιταλισμού, οξύνεται η αντίθεση και η αναντιστοιχία ανάμεσα στο χαρακτήρα των παραγωγικών δυνάμεων και στις υπάρχουσες παραγωγικές σχέσεις που μετασχηματίζονται προς το αντιδραστικότερο, παίρνοντας διαστάσεις εκρηκτικές.

Πρόκειται για πρωτόγνωρες αντιθέσεις και συγκρούσεις σε σχέση με όλες τις προηγούμενες στην Ιστορία. Από τη μια μεριά έχουμε το ευρύτερο πλεονέκτημα της σύγχρονης εργασίας, που είναι περισσότερο κοινωνικοποιημένη, διεθνοποιημένη, παραγωγική και επιστημονικά συγκροτημένη από ποτέ. Από την άλλη τις σκληρότερες και πιο εξοντωτικές σχέσεις

εκμετάλλευσης και ιδιοκτησίας, τον βίαιο σφετερισμό της υπεραξίας, την απόπειρα κατακερματισμού όλων των μορφών της κοινωνικής ζωής, της οργάνωσης και της πάλης της εργατικής τάξης. Η ακραία αντιφατικότητα της σημερινής παγκόσμιας και εσωτερικής κατάστασης συνίσταται στο ότι: ζούμε σε μια νέα ιστορική εποχή μεγάλων επαναστατικών δυνατοτήτων που πασχίζουν να αναπτυχθούν μέσα σε συνθήκες πρωτόγνωρων δυσκολιών.

Πάντως δεν υπάρχει αμφιβολία ότι σήμερα οι λαοί δεν έχουν άλλη επιλογή παρά να βαδίσουν το δρόμο της αντίστασης, της αντεπίθεσης, της ρήξης και της ανατροπής, το δρόμο της επανάστασης και του σοσιαλισμού. Ο Μαρξ, ο Ενγκελς και ο Λένιν ξεκαθάριζαν ότι η σοσιαλιστική κοινωνία είναι μια μεταβατική κοινωνία προς τον κομμουνισμό. Είναι μια κοινωνία η οποία γεννιέται πάνω στο παλιό, με πάρα πολύ ισχυρά τα αποτυπώματά του. Έχει αντιθέσεις, δεν είναι μια αταξική κοινωνία. Δεν είναι ταξική εκμεταλλευτική, αλλά και οι τάξεις δεν καταργούνται με διατάγματα σε 5-10 ή 15 χρόνια. Μπορεί η εξάλειψη των τάξεων, της διαστρωμάτωσης και ιδιαίτερα των συνεπειών να είναι πολύ μακρόχρονη. Ιδιαίτερα όταν οι χώρες που οικοδομούν το σοσιαλισμό είναι περικυκλωμένες. Εάν π.χ. ο σοσιαλισμός κυριαρχήσει σ’ ένα μεγάλο μέρος της γης, στις υπόλοιπες χώρες που θα φτάσουν στο σοσιαλισμό αργότερα θα είναι πολύ πιο εύκολη η οικοδόμηση του σοσιαλισμού και πιο δύσκολη στις πρώτες χώρες. Το ζήτημα του χαρακτήρα της σοσιαλιστικής κοινωνίας, ως μεταβατικής προς τον κομμουνισμό, είναι σημείο κλειδί.

Εξάλλου, ανάμεσα στα εξαιρετικά γεγονότα που χάραξαν ανεξίτηλα την πορεία της ανθρωπότητας αδιαμφισβήτητη και κορυφαία θέση κατέχει η Μεγάλη Οκτωβριανή Σοσιαλιστική Επανάσταση. Πρόκειται για το πιο σημαντικό κοσμοϊστορικό γεγονός του εικοστού αιώνα και τη μεγαλύτερη επανάσταση στην ιστορία των κοινωνικών, απελευθερωτικών, λαϊκών επαναστάσεων. Το θεμελιώδες γνώρισμα που σφραγίζει την Οκτωβριανή Επανάσταση είναι ότι εγκαινιάζει νέα ιστορική εποχή, την εποχή της μετάβασης από τον καπιταλισμό στο σοσιαλισμό. Η μετάβαση αυτή υλοποιείται με την ανάδειξη στην πολιτική εξουσία της πιο επαναστατικής τάξης από τις καταπιεσμένες τάξεις που εμφανίστηκαν στην εξέλιξη της κοινωνίας. Της εργατικής τάξης. Που ως κυρίαρχη τάξη ασκεί την εξουσία σε συμμαχία με τα άλλα καταπιεσμένα στρώματα, πριν απ’ όλα, με τους φτωχούς αγρότες.

Αυτή η ιστορική διαφοροποίηση, σε σχέση με όλες τις προηγούμενες επαναστάσεις, που έφταναν μόνο μέχρι την εναλλαγή των εκμεταλλευτριών τάξεων, σηματοδοτεί και τη ριζική στροφή στην ιστορία της ανθρωπότητας. Αλλά και τον ιστορικό ρόλο και την προοπτική του παγκόσμιου προλεταριακού κινήματος. Και είναι εδώ ακριβώς που αποτυπώνεται ο διεθνής χαρακτήρας της Οκτωβριανής Επανάστασης. Η κοσμοϊστορική της σημασία. Η ανατροπή

του καπιταλισμού δεν μπορούσε να αποτελέσει μια στενά εθνική υπόθεση της Ρωσίας. Οπως, αντίστοιχα, και η αστική επανάσταση δεν αποτέλεσε μια αποκλειστική υπόθεση της Γαλλίας, ή της Αγγλίας, ή των ΗΠΑ.

Ουσιαστικά, δηλαδή, αυτή καθαυτή η πραγματοποίηση της Οκτωβριανής Επανάστασης είναι ένα κοσμογονικό γεγονός, που έρχεται ως ένας παγκόσμιος επαναστατικός κήρυκας να μας αναγγείλει για λογαριασμό της Ιστορίας ότι ΕΝΑΣ ΑΛΛΟΣ ΚΟΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΦΙΚΤΟΣ. Κάποιοι ανιστόρητοι υποστηρίζουν ότι η επανάσταση πραγματοποιήθηκε από μια καλά προετοιμασμένη και οργανωμένη μειοψηφία, που διέθετε έναν επιφανή ηγέτη, με μεγάλες ικανότητες, που εκμεταλλεύτηκε τη συγκυρία και απέσπασε την εξουσία, μέσα από μια βολονταριστική και τυχοδιωκτική κίνηση, χωρίς να εκφράζει τις πραγματικές διαθέσεις των λαϊκών μαζών. Και αυτό το επιχείρημα στερείται ιστορικής αλήθειας.

Ο Β.Ι. Λένιν, κατ' επανάληψη είχε τονίσει ότι οι μπολσεβίκοι δε θέλουν να «αρπάξουν την εξουσία» χωρίς τη λαϊκή υποστήριξη. Αυτή η ευκαιρία δόθηκε στους μπολσεβίκους και δεν το αποτόλμησαν γιατί δεν είχαν συσπειρώσει την πλειοψηφία των αντιπροσώπων των Σοβιέτ, που με μια άλλη ανάγνωση σήμαινε ότι δεν είχε σφυρηλατηθεί η συμμαχία μεταξύ της εργατικής τάξης και της αγροτιάς, γενικότερα με την τεράστια μάζα των μικροαστών. Η απόφαση για την κατάληψη της εξουσίας μέσα από την ένοπλη εξέγερση, παίρνεται όταν η επαναστατική κατάσταση γενικεύεται και όταν στο Σοβιέτ της Πετρούπολης και της Μόσχας, οι μενσεβίκοι και οι εσέροι χάνουν την πλειοψηφία και αρχίζει η μαζική μετατόπιση προς τους μπολσεβίκους, όπου αναδεικνύονται η ισχυρότερη και η πλειοψηφούσα δύναμη. Οι μετατοπίσεις αυτές σημειώθηκαν και στα άλλα Σοβιέτ της χώρας.

Ας μην ξεχνάμε ότι σήμερα ιδιαίτερα η Κούβα, παρά το γεγονός ότι διατηρεί ένα απαράδεκτο μονοκομματικό καθεστώς που πρέπει να καταργηθεί αμέσως, έχει προχωρήσει σε σημαντική και θετική σοσιαλιστική οικοδόμηση, ξεκινώντας βέβαια από τη δική της αφετηρία, με σημαντικά και πρωτοπόρα αποτελέσματα ως προς αυτό που αποκαλούμε «συμμετοχή του λαού». Αυτή τη στιγμή η Κούβα είναι η χώρα με την πιο αναβαθμισμένη συμμετοχή του λαού στην οικοδόμηση του σοσιαλισμού. Βέβαια το γεγονός ότι πάντα βρισκόταν κάτω από την μπότα των ΗΠΑ, και δεν μπορούσε να γίνει και διαφορετικά, αποτελεί βασική αιτία. Αξίζει να μελετήσουμε την πείρα της λαϊκής συμμετοχής στην Κούβα, που συνεχίζεται, παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει. Η Κούβα πισωγύρισε, γιατί βρέθηκε μόνη της, περικυκλωμένη.

Σε τελική ανάλυση, σήμερα η κομμουνιστική προοπτική της κοινωνίας αποτελεί τη μοναδική διέξοδο η οποία μπορεί να εγγυηθεί και να διασφαλίσει το μέλλον της ανθρωπότητας και του

πλανήτη. Η ανωτερότητα του σοσιαλισμού και του κομμουνισμού συνίσταται προπαντός στην κατάργηση της εκμετάλλευσης ανθρώπου από άνθρωπο και στην ανάπτυξη ανώτερων παραγωγικών και κοινωνικών σχέσεων που στοχεύουν:

◗ στην απελευθέρωση, στην ανάπτυξη και στη δημιουργική για τον άνθρωπο αξιοποίηση των κοινωνικών παραγωγικών δυνάμεων και της παραγωγής.

◗ στην κατάργηση των τάξεων, στην πλήρη απελευθέρωση της κοινωνίας και στην πολύπλευρη αυτοανάπτυξή της.

◗ στην εξάλειψη της διαφοράς μεταξύ σωματικής και πνευματικής εργασίας.

◗ στη μετουσίωση της αναγκαστικής εργασίας σε συνειδητή δημιουργία και πολιτισμό, με αναπτυγμένους, ενεργούς και πραγματικά ελεύθερους ανθρώπους και ελεύθερα συνεταιρισμένους παραγωγούς, όπου η ανάπτυξη και η ελευθερία ενός εκάστου θα είναι αυτοσκοπός και αναγκαίος όρος για την ανάπτυξη και την ελευθερία όλων.

◗ στη διασφάλιση της παγκόσμιας ειρήνης και της ειρηνικής συνύπαρξης των λαών.

◗ στην ενοποίηση της ανθρωπότητας και στην προστασία του περιβάλλοντος και της φύσης από την αλόγιστη βιομηχανική χρήση και την επαπειλούμενη οικολογική ή πυρηνική καταστροφή.

*Ο Νάσος Θεοδωρίδης είναι μέλος του Σοσιαλιστικού Εργατικού Κόμματος (ΣΕΚ) και της ΑΝΤΑΡΣΥΑ